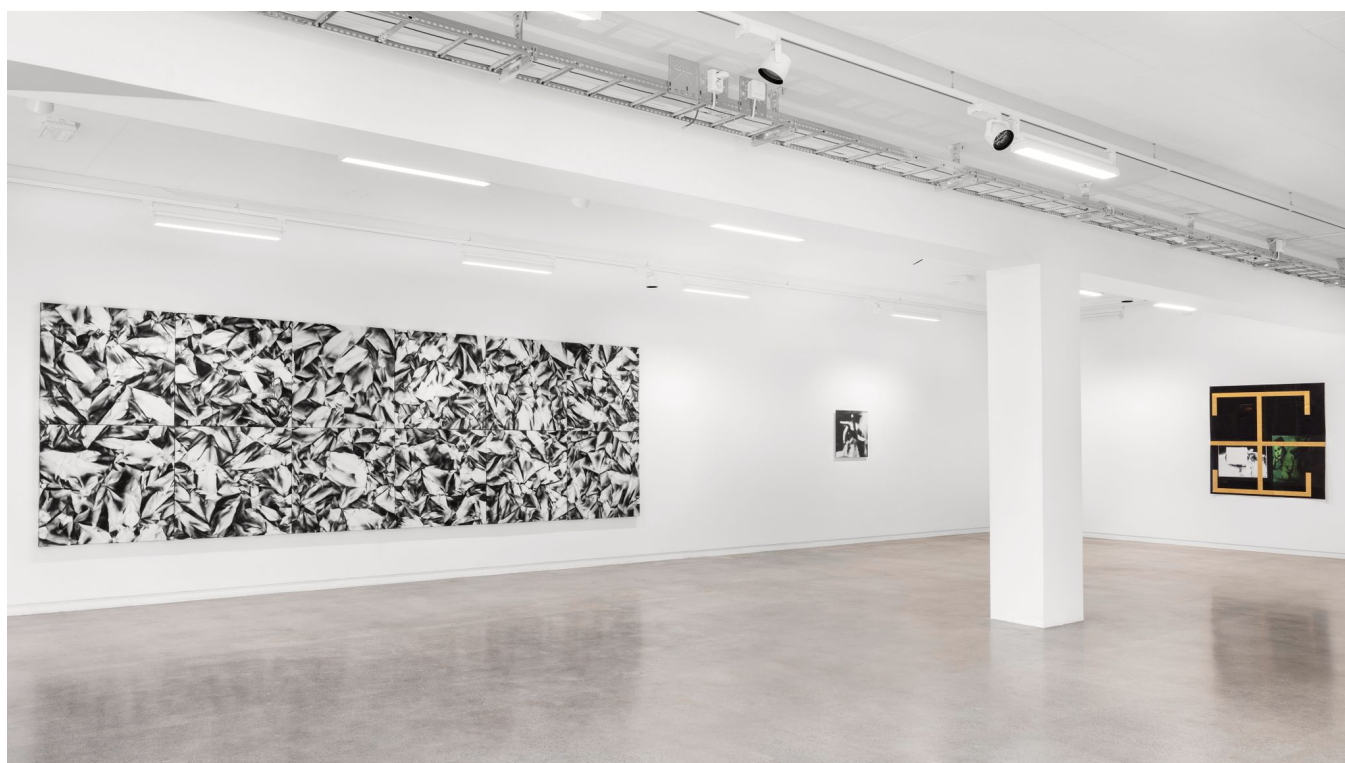

Kunstanmeldelse: «The Banned Exhibition» dyrker død, ødeleggelse og ubehag. Den er både vellykket og overraskende tilgjengelig.

«Nazikunst» som ble for sterk kost for New York, stilles ut i Oslo.

[Yngve Sikko kunstanmelder](#) 12 timer siden

I 2018 skulle New York-galleriet Greenspon stille ut kunst av duoen Darja Bajagić og Boyd Rice. Det ble det aldri noe av. Etter en storm av det galleristen selv ifølge Artnews [beskrev som både trusler og kritikk](#), ble utstillingen avlyst. Saken ble omtalt i flere av de [største kunsttidsskriftene](#).

Årsaken var at den ene av de to, britiske Boyd Rice – kunstner,

støymusiker, satanist og notorisk provokatør, blant annet har uttalt at kvinner ikke burde ha samme rettigheter som menn.

Fakta: Kunstutstilling: The Banned Exhibition

Nakenhet og kristendom. Darja Bajagićs «Graveyard of Happiness» har både tydelig symbolikk og detaljer man kan dvele ved.

Christian Tunge

bakgård like ved Alexander Kiellands plass ligger Galleri Golsa. Utstillingen har fått tittelen *The Banned Exhibition*.

Dette *skal* pirre og provosere.

Collager og voldsomme sting

Tross forhåndsomtalen som vektlegger Boyd, er det Darja Bajagićs verker

Og enda verre: Ved flere anledninger på 80-tallet figurerte han med prominente amerikanske hvit maktledere.

Boyd har avfeid alle påstander om at han er nazist. Til det britiske magasinet Factmag har han sagt at han ikke har noen politiske overbevisninger, og at han bare stilte opp på photoshoot med lederen for American Front fordi han ble lovet gratis øl.

Det overbeviste ikke kritikerne. Utstillingen i New York ble avlyst, og scenenekt-debatten hadde offisielt nådd galleriene.

Nå kan man likevel se utstillingen – i Oslo. Bak en tung, sort dør i en

Død er et gjennomgående tema i utstillingen.

som stjeler oppmerksomheten inne i gallerirommene. Den unge kunstneren fra Montenegro strør om seg med referanser til nazisme, okkultisme, melankoli, religiøs ikonografi, internettpornografi og vold.

Hun er heller ikke helt ukontroversiell: Tidligere har hun samarbeidet med en draptsdømt amerikansk nynazist som sitter fengslet blant annet for å ha drept en pedofil prest.

Dette er ikke kunst som prøver å inspirere eller behage.

Alle Bajagićs verker er collager. Ulike motiver og materialer er limet og sydd sammen med voldsomme sting. Stingene er metodiske, nesten hensynsløse. De minner mer om kirurgiske sting enn sømmer i tekstil. Men det er også vakkert idet stingene gjentar seg selv igjen og igjen.

Collagene er likevel ikke insisterende. De oppleves som åpne for tolkninger, selv om hun inviterer betrakteren inn ved bruk av tydelige referanser.

Darja Bajagićs «Uninterrupted Unreality: A Betrayal of Nothingsness» er et av verkene som umiddelbart gjør inntrykk, et inntrykk som også varer.

Christian Tunge

Er det egentlig greit å være her?

Med Boyd er det helt motsatt. Hans mest iøynefallende verk minner om nærbilder av sammenkrøllet papir. Det er ingenting eksplisitt politisk ved disse verkene. Kanskje er det likevel sant at han ikke har noen politiske overbevisninger? Kunsten hans nærer tvilen.

At Boyd ikke fikk stille ut i New York har mer å gjøre med spørsmålet om hvem som skal få en scene –eller et gallerirom – enn hva som skal vises i det gallerirommet eller sies på den scenen.

Det bryter med et grunnleggende prinsipp om å la kunst og argumenter tale for seg selv. Samtidig er det forskjell på kunst det er ubehagelig å stille ut og kunst det ikke er lov å stille ut.

Debatten går inn i kjernen av Galleri Golsas utstilling.

Hele utstillingen er variasjoner over svart-hvitt, men det er store kontraster i uttrykkene. Den samme ambivalensen kan en føle som betrakter. For er det egentlig greit å være her? Er det ok å gi seg hen til kunstnere som åpenbart, om ikke de selv er nynazister, fetisjerer vold og hat?

Svarene er ikke gitt. Å stille slike spørsmål er en nødvendig del av utstillingen.

Flere av Darja Bajagićs verker inneholder trykk som er kopiert fra bevisfoto fra rettssaken mot den tyske nynazistiske terrorgruppen NSU.

Christian Tunge

Hatet som gjennomsyrer samfunnet

Det som derimot er sikkert, er at ting ikke alltid er slik vi tror. En rød tråd i Bajagićs arbeider i *The Banned Exhibition* er bevismateriale fra rettssaken

mot den tyske nynazistiske gruppen NSU. Mellom 2000 og 2007 gjennomførte de ti drap på personer med innvandringsbakgrunn. Disse verkene er de beste.

Uttrykkene i skjæringspunktet mellom virkelighet og iscenesettelse føles gjenkjennelig for hvordan vi forholder oss til verden i dag. Enten det er gjennom media eller gjennom telefonene våre. Sånt kan man bli stående lenge og tenke på. For eksempel mens man ser på Bajagićs «Untitled Study (Picture 6: Jacket of the injured with considerable damage to the arm)».

NSUs drap ble lenge koblet til tyrkisk mafia. Hvem som egentlig sto bak ble ikke avslørt før i 2011. Hvordan kunne de holde på så lenge uten å bli tatt? [Rettsaken viste](#) at gruppen hadde medløpere i politiet og sikkerhetstjenesten. I Tyskland var den nasjonale skandalen et faktum.

Og det er nettopp her *The Banned Exhibition* tilfører noe. Ikke ved å være nok et innlegg i den slitne scenenekt-debatten, men ved å minne oss på hatet som gjennomsyrrer samfunnet. Det er bare det at vi ikke alltid får øye på det. På Golsa gjør vi det.